

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/19/2022
Identifikačné číslo spisu:	1114213526
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1114213526.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., právne zastúpený: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Ulica Sovietskych hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanej: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, Bratislava, IČO: 00 166 073, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 5C/53/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2018 sp. zn. 9Co/53/2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 27. októbra 2016 č. k. 5C/53/2014-262 (ďalej ako „rozsudok súdu prvej inštancie“) zamietol žalobu, ktorou žalobca žiadal, aby súd rozhodol o splnení povinnosti žalovanou zaplatiť mu celkom 5.794,84 eur z titulu náhrady trov jeho obhajoby v trestných konaniach a náhrady trov predbežného prerokovania nároku, ním zaplatených v súvislosti s jeho trestnými stíhaniami, ktoré boli zastavené z dôvodu premlčania. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že keďže žalobca vyvodzuje zodpovednosť štátu za škodu z podľa neho nezákonného rozhodnutia, ktoré bolo vydané pred 01. júlom 2004 [kedy nadobudol účinnosť zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej iba „zákon č. 514/2003 Z. z.“)], treba na danú vec aplikovať ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej iba „zákon č. 58/1969 Zb.“). S prihliadnutím na závery rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej iba „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 53/1993 a 4 MCdo 15/2009, rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej iba „ESLP“) vo veci Lavrechov vs. Česká republika a nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej iba „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 163/2013 ustálil, že nie každé rozhodnutie o vznesení obvinenia, ktoré nevyústilo do právoplatného odsúdenia je možné paušálne považovať za nezákonné, ale je nutné preskúmať vždy konkrétne okolnosti trestnej veci a dôvody zastavenia trestného stíhania.

Vychádzajúc z okolností danej veci mal za preukázané, že u žalobcu nie je daný právny nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., keď vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že trestné stíhanie, ktoré sa viedli proti žalobcovi boli zastavené z dôvodu, že zanikla trestnosť činu v dôsledku premlčania, a teda nie z dôvodu, že k zastaveniu trestného stíhania došlo v dôsledku toho, že vykonaným dokazovaním sa preukázalo, že žalobca trestný čin nespáchal, resp. že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie viedlo sa nestal, či nie je trestným činom. V konaní nebolo preukázané, že trestné stíhanie ani nemali byť voči žalobcovi ako obvinenému vedené. Trestné stíhanie žalobcu ako obvineného bolo zastavené, pretože trestné stíhanie je premlčané. Žalobcovi neprináleží náhrada škody v dôsledku zastavenia trestného stíhania pre zánik trestnosti z dôvodu premlčania. Súd poukázal na ustanovenie § 5 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., ktoré treba z hľadiska systematického výkladu použiť analogicky, a ktoré vymedzuje prípady, kedy poškodený nemá právo na náhradu škody. V rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 53/93 (zrejme správne sp. zn. 1 Cdo 53/93, poznámka dovolacieho súdu) je uvedené, že ten, proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Uvedené právo však nemá ten kto si obvinenie zavinil sám a ten kto bol spod obžaloby oslobodený alebo trestné stíhanie proti nemu bolo zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin zodpovedný alebo mu bola udelená milosť alebo bol amnestovaný. Podľa názoru súdu skutočnosť, že trestné stíhanie žalobcu bolo zastavené pretože je premlčané je možné pri výklade a aplikácii ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. dovodiť, že nie je namieste žalobcovi priznať právo na náhradu škody v prejednávanej veci, keď zastavením trestného stíhania nebolo preukázané, že žalobca ako trestne stíhaná osoba sa svojím konaním zákonom kvalifikovaného skutku ako trestný čin nedopustil. Skutočnosť, že orgánom štátu zanikla povinnosť páchatelovi trestného činu uložiť primeraný trest a páchatelovi zanikla povinnosť trest strpieť nezakladá sama osebe právo páchatel'a na náhradu škody. Súd prisvedčil v tomto smere žalovanej, že bolo na žalobcovi, aby so zastavením trestného stíhania nesúhlasil a tak dosiahol svoje oslobodenie spod obžaloby pokiaľ si bol istý svojou nevinnou a nezákonnosťou trestného stíhania“.

II.

2. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 27. septembra 2018 č. k. 9Co/53/2017-303 (ďalej ako „rozsudok odvolacieho súdu“) potvrdil odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a o trovách rozhodol tak, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie a v celom rozsahu na ne odkázal. Na zdôraznenie ich správnosti dodal: „Súd prvej inštancie aj v zmysle požiadavky spravodlivého procesu a princípu právnej istoty vyjadreného v čl. 2 ods. 2 základných princípov vo svojom rozhodnutí poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax. Odvolací súd nad rámec správnosti tohto postupu a citovaných rozhodnutí odkazuje aj na novšie rozhodnutia, ktoré sú potvrdením ustálenej praxe pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením a je judikatúrou súdov považovaný za špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu, ktorý sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Z právnej vety judikátu R 37/2014 vyplýva, že zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvá zákona č. 514/2003 Z. z. (plne akceptovateľné aj v prípade aplikácie zák. č. 58/1969 Zb.), v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Tento výklad považuje za ústavne konformný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (porovnaj napr. jeho nálezy sp. zn. II. ÚS 25/2011 a I. ÚS 320/2016). Z uvedeného je zrejmé, že ustálená súdna prax považuje nenaplnenie predpokladu o spáchaní trestného činu obvineným za nevyhnutnú podmienku pre vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Táto podmienka je pritom splnená vždy, ak trestné stíhanie obvineného bolo zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, sa nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený. O nenaplnení predpokladu spáchania trestného činu obvineným však nemožno hovoriť v prípade premlčania trestného stíhania, kedy dôvod zastavenia trestného stíhania závisí len od splnenia objektívne zákonom stanovených podmienok (od márneho uplynutia premlčacej doby), spáchanie skutku majúceho

znaky trestného činu obvineným ale nijako nespochybňuje, záver ktorý potvrdil Najvyšší súd Slovenskej republiky v aktuálnom rozhodnutí z 23. júla 2018 sp. zn. 1 Cdo 167/2016, preto možno s istotou potvrdiť správnosť úvahy súdu prvej inštancie nielen v prijatí tohto právneho záveru, ale aj v následnej úvahe, že pokiaľ je obvinený toho názoru, že trestné stíhanie bolo bez ohľadu na jeho premlčanie proti nemu vedené nedôvodne, nič mu nebráni, aby v zmysle § 9 ods. 3 Trestného poriadku ďalej trval na pokračovaní trestného stíhania a následne dosiahol taký výsledok trestného konania, ktorý bude znamenať jeho úplnú rehabilitáciu a zároveň mu otvorí cestu k náhrade škody vzniknutej v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním. Nedôvodná je preto obrana žalobcu prezentovaná v odvolaní, že civilný súd vychádzal z prezumpcie viny, pričom žalobca žiadnym spôsobom nezadal príčinu na zastavenie trestného stíhania, ktoré považuje za zlyhanie štátu. Opačný výklad, smerujúci v takýchto prípadoch k priznaniu práva na náhradu škody len s poukazom na zastavenie trestného stíhania a princíp prezumpcie neviny, tak ako sa žalobca mylne domnieva, by celkom zjavne protirečil zmyslu a systematike zákona o zodpovednosti štátu pri náhrade škody, pretože za týchto okolností by jeho uplatnenie v praxi mohlo viesť aj k odškodneniu skutočných páchatel'ov trestných činov, čo by bolo v priamom rozpore s dobrými mravmi ako aj so zásadou ex iniuria ius non oritur (z bezprávia nemôže vzniknúť právo). Vzhľadom na vyššie uvedené je teda správny záver súdu prvej inštancie, že u žalobcu nie je daný právny nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb., keď vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že trestné stíhanie, ktoré sa viedli proti žalobcovi boli zastavené z dôvodu, že zanikla trestnosť činu v dôsledku premlčania a teda nie z dôvodu, že k zastaveniu trestného stíhania došlo v dôsledku toho, že vykonaným dokazovaním sa preukázalo, že žalobca trestný čin nespáchal, resp. že skutok, pre ktorý sa trestné stíhanie viedlo sa nestal či nie je trestným činom.“

III.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) a odôvodnil ho tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci otázky dosiaľ neriešenej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, a to otázky „či premlčanie trestného stíhania, v štádiu po vznesení obvinenia, vylučuje náhradu škody podľa zák. č. 58/1969 Zb.“. Pokiaľ sa odvolací súd pri riešení otázky dosahu zastavenia trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania na vznik práva na náhradu škody odvolal na závery rozsudku dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 167/2016 z 23. júla 2018, urobil tak podľa žalobcu nenáležite, pretože v ňom obsiahnuté závery vychádzajú z aplikácie ustanovení, (najmä ustanovenia § 8 ods. 6 písm. g/ zákona č. 514/2003 Z. z.), neaplikovateľných na danú vec, ktorá mala byť posúdená podľa ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. Žalobca ďalej dôvodil, že zákon č. 58/1969 Zb. právnu úpravu obdobnú § 8 ods. 6 písm. g/ zákona č. 514/2003 Z. z. neobsahuje a zo žiadnej normy nevyplyva možnosť posudzovať vec, na ktorú sa vzťahuje zák. č. 58/1969 Zb. podľa § 8 ods. 6 písm. g/ zákona č. 514/2003 Z. z. Žalobca osobitne upriamil pozornosť dovolacieho súdu na ustanovenia § 5 ods. 2 písm. b/ a § 6 ods. 3 zákona č. 58/1969 Zb. vylučujúce právo na náhradu škody, ktoré neobsahujú žiadnu zmienku o vylúčení zodpovednosti z dôvodu zániku trestnosti v dôsledku premlčania trestného stíhania. Podľa žalobcu inštitút objektívnej zodpovednosti nepripúšťa žiadnu analógiu, ani rozširujúci výklad.

4. Žalovaná sa k dovolaniu, ktoré jej bolo doručené elektronicky 08. februára 2019, nevyjadрила.

IV.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky o dovolaní prvýkrát rozhodol uznesením z 26. augusta 2020 sp. zn. 8 Cdo 55/2019, ktorým rozsudok odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení uvedeného uznesenia najvyšší súd uviedol, že vzhľadom na opodstatnenosť námietky žalobcu, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíval na nesprávnom právnom posúdení v otázke, dosiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neriešenej, ktorá bola podkladom pre záver o tom, že zákonom č. 58/1969 Zb. ustanovené dôvody výluky zodpovednosti nebolo možné rozšíriť použitím analógie. Najvyšší súd uzatvoril, že dovolanie žalobcu bolo nielen prípustné, ale tiež dôvodné a teda bolo potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a keďže nápravu nebolo možné dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu,

najvyšší súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP).

V bodoch 20. až 23. odôvodnenia uznesenia z 26. augusta 2020 sp. zn. 8 Cdo 55/2019 najvyšší súd dôvodil: „Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, je ústavným právom (čl. 46 ods. 3 ústavy). Preto by sa právna úprava mala v pochybnostiach vykladať v neprospech štátu, nie nad rámec zákonom explicitne stanovených výluk z odškodnenia.

Dobová odborná literatúra i súdna prax analogické rozširovanie prípadov výluky zodpovednosti nad rozsah uvedených v § 5 ods. 2 písm. b/ a § 6 ods. 3 písm. b/ zákona č. 58/1969 Zb., odmietla. «Pokiaľ sa zodpovednosť vylučuje len preto, že ide o osobu, ktorá nie je trestne zodpovedná, alebo o osobu, ktorá dostala milosť či amnestiu (§ 5 ods. 2 písm. b/ a § 6 ods. 3 písm. b/ zákona), je vylúčenie zodpovednosti motivované tým, že tieto okolnosti nepopierajú zákonnosť vzatia do väzby alebo výkon trestu» (Luby, Š.: Zodpovednosť štátu za škodu, Obzor, Bratislava 1971, str. 74). Judikát R 35/1991 zreteľne ustálil, že «Uvedené právo (rozumej právo na náhradu škody podľa ustanovení § 1 až § 4 zákona č. 58/1969 Zb., poznámka dovolacieho súdu) nemá pouzť ten, kto si obvinení sám zavinil, a ten, kto bol obžaloby zproštený, nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný, nebo že mu byla udělena milost anebo, že trestný čin byl amnestován».

Vzhľadom na vyššie uvedený záver najvyšší súd považoval za nenáležitú argumentáciu odvolacieho súdu zahŕňajúcu aj poukaz na ustálenú súdnu prax, ktorá považuje nenaplnenie predpokladu o spáchaní trestného činu obvineným za nevyhnutnú podmienku pre vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia a dôvodí, že táto podmienka je prítom splnená vždy, ak trestné stíhanie obvineného bolo zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, sa nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený a že o nenaplnení predpokladu spáchania trestného činu obvineným ale nemožno hovoriť v prípade premlčania trestného stíhania, kedy dôvod zastavenia trestného stíhania závisí len od splnenia objektívne zákonom stanovených podmienok (od márneho uplynutia premlčacej doby), spáchanie skutku majúceho znaky trestného činu obvineným ale nijako nespochybňuje.

Vzhľadom na opodstatnenosť námietky žalobcu, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení v takej otázke, dosiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu neriešenej, ktorá bola podkladom pre záver o tom, že zákonom č. 58/1969 Zb. ustanovené dôvody výluky zodpovednosti nebolo možné rozšíriť použitím analógie, najvyšší súd uzatvára, že dovolanie žalobcu je nielen prípustné, ale tiež dôvodné a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, najvyšší súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP).“

V.

6. Na základe ústavnej sťažnosti žalovanej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom č. k. IV. ÚS 273/2021-41 zo 07. decembra 2021 (ďalej ako „nález“) rozhodol, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 55/2019 z 26. augusta 2020 a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej základné právo na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 55/2019 z 26. augusta 2020 zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie; vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel. V odôvodnení nálezu ústavný súd o. i. konštatoval, že predmetom prieskumu ústavného súdu v kontexte prvej námietky bola ústavnosť postupu senátu 8C najvyššieho súdu v konaní o dovolaní žalobcu spočívajúceho v nepostúpení veci veľkému senátu na prejednanie a rozhodnutie podľa § 48 ods. 1 CSP, pričom porušenie zákonnej povinnosti predložiť vec veľkému senátu podľa § 48 ods. 1 CSP má dôsledky aj na základné právo na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy). Ústavný súd sa stotožnil s názorom sťažovateľky o judikatúrnom odklone v danej veci a v skutkovo zhodnej veci žalobcovho spoluobvineného, vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 6 Cdo 50/2019, v ktorej najvyšší súd uznesením z 29. apríla 2020 rozhodol o odmietnutí dovolania, poukazujúc na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 167/2016. Podľa ústavného súdu v oboch dovolaciach konaniach žalobca a spoluobvinený definovali totožnú otázku, ktorú v súvislosti s právnym posúdením všeobecných súdov v

ich veciach požadovali vyriešiť, a to, či premlčanie v štádiu po vznesení obvinenia vylučuje náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. Ústavný súd dospel k záveru, že v kontexte s dovolaťmi totožne špecifikovanými právnymi otázkami najvyšší súd v napadnutom konaní (8 Cdo 55/2019) a v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 50/2019 podal rozporné právne názory týkajúce sa existencie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, ktoré bolo zastavené z dôvodu premlčania. Skoršie vydané uznesenie najvyššieho súdu z 29. apríla 2020 totiž v kontexte s dovolaťom podanou otázkou umožňovalo prijať záver o tom, že zákon č. 58/1969 Zb. vylučuje náhradu škody v prípade zastavenia trestného stíhania z dôvodu premlčania. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu pritom na totožnú otázku odpovedalo tak, že zákon č. 58/1969 Zb. náhradu škody v prípade zastavenia trestného stíhania z dôvodu premlčania nevylučuje. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v čase rozhodovania najvyššieho súdu v napadnutom konaní existovalo rozhodnutie s odlišným právnym názorom vo veci posúdenia výluky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú zastavením trestného stíhania z dôvodu premlčania, a preto sa konajúci senát mal obrátiť na základe § 48 ods. 1 CSP na veľký senát. Tým, že najvyšší súd v napadnutom konaní nepostúpil predmetnú vec veľkému senátu, neaplikoval vo veci relevantnú právnu normu, ktorá mala byť základom rozhodovania vo veci sťažovateľky, čím porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Nepostúpenie veci veľkému senátu bolo za konkrétnych okolností daného prípadu arbitrárne, lebo bolo v priamom rozpore s výslovným znením § 48 ods. 1 CSP, a bolo porušením základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

VI.

7. Nález Ústavného súdu SR bol doručený najvyššiemu súdu dňa 21.12.2021. Vec, ktorá bola zrušeným uznesením rozhodnutá senátom 8C v zložení JUDr. Ladislav Górász (sudca spravodajca), JUDr. Oľga Trnková a JUDr. Branislav Král, bola v súlade s Čl. IV. ods. 4 písm. c/ Rozvrhu práce Najvyššieho súdu SR na rok 2022 pridelená náhodným výberom senátu 2C.

VII.

Relevantná právna úprava

8. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

9. Podľa § 1 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb. zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, štát zodpovedá z a škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len „štátny orgán“).

10. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

11. Podľa § 2 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím majú tí, ktorí sú účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím vydaným v tomto konaní.

12. Podľa § 3 zákona č. 58/1969 Zb. ak nejde o prípady hodné osobitného zreteľa, možno nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím priznať len vtedy, ak účastník využil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť.

13. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán.

Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný.

14. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. ako výnimku z ustanovenia odseku 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku (§ 3) zrušené alebo zmenené.

15. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené alebo ak bol spod obžaloby oslobodený.

16. Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody nemá ten,

a) kto si väzbu zaviniť sám, najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu pre obavy, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia,

b) kto bol spod obžaloby oslobodený alebo proti komu bolo trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný alebo že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný.

17. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste má voči štátu ten, na kom bol úplne alebo čiastočne vykonaný trest, ak v neskoršom konaní bol spod obžaloby oslobodený alebo ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené.

18. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody má i ten, kto bol v neskoršom konaní odsúdený na miernejší trest, než ktorý bol na ňom vykonaný na podklade zrušeného rozsudku.

19. Podľa § 6 ods. 3 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody podľa predchádzajúcich odsekov nemá ten,

a) kto si privodil svoje odsúdenie úmyselne alebo

b) proti komu bolo neskoršie trestné stíhanie zastavené len preto, že mu bola udelená milosť alebo že po právoplatnosti pôvodného rozsudku bola udelená amnestia vzťahujúca sa na čin, za ktorý bol pôvodný trest uložený.

20. Podľa § 27 ods. 2 zákona č. 513/2004 Z. z. zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi.

21. Podľa § 48 ods. 1 CSP ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnomu názoru, ktorý je odlišný o d právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.

VIII.

Posúdenie vecí dovolacím súdom

22. Z vyššie uvedeného vyplýva, že právna otázka, či i premlčanie v štádiu po vznesení obvinenia vylučuje náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb., už Najvyšším súdom Slovenskej republiky bola medziasom riešená, a to v uznesení sp. zn. 6 Cdo 50/2019 z 29. apríla 2020; ústavná sťažnosť (spoluobvineného) proti tomuto uzneseniu bola ako neopodstatnená odmietnutá uznesením ÚS SR sp. zn. III. ÚS 567/2021-22 zo 14. októbra 2021.

23. Za skutkovej situácie, že trestné stíhanie bolo premlčané už pred vznesením obvinenia a náhrada škody bola uplatnená podľa zákona č. 513/2003 Z. z., Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 1 Cdo 167/2016 z 23. júla 2018 v bodoch 18. až 20. uviedol:

Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, je judikatúrou súdov považovaný za špecifický prípad zodpovednosti štátu za

škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Základné podmienky vzniku tohto nároku ustanovuje § 6 ods. 1 spomínaného zákona, a to jednak tým, že stanovuje ako predpoklad na náhradu škody (mimo iného) vydanie nezákonného rozhodnutia a ďalej jeho zmenu alebo zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Z právnej vety judikátu R 37/2014 vyplýva, že zmyslu a účelu § 6 ods. 1 veta prvého zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovedá taká interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Tento výklad považuje za ústavne konformný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (porovnaj napr. jeho nálezy sp. zn. II. ÚS 25/2011 a I. ÚS 320/2016). Z uvedeného je zrejmé, že ustálená súdna prax považuje nenaplnenie predpokladu o spáchaní trestného činu obvineným za nevyhnutnú podmienku pre vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Táto podmienka je pritom splnená vždy, ak trestné stíhanie obvineného bolo zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, sa nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený. O nenaplnení predpokladu spáchania trestného činu obvineným však nemožno hovoriť v prípade premlčania trestného stíhania, kedy dôvod zastavenia trestného stíhania závisí len od splnenia objektívne zákonom stanovených podmienok (od márneho uplynutia premlčacej doby), spáchanie skutku majúceho znaky trestného činu obvineným ale nijako nespochybňuje. Pokiaľ je obvinený toho názoru, že trestné stíhanie bolo bez ohľadu na jeho premlčanie proti nemu vedené nedôvodne, nič mu nebráni, aby v zmysle § 9 ods. 3 Trestného poriadku ďalej trval na pokračovaní trestného stíhania a následne dosiahol taký výsledok trestného konania, ktorý bude znamenať jeho úplnú rehabilitáciu a zároveň mu otvorí cestu k náhrade škody vzniknutej v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním.

Správnosti vyššie podaného výkladu nasvedčuje aj znenie ustanovení § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z. vypočítavajúcich prípady, kedy nevznikne právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste, ochrannom opatrení alebo väzbe, ktoré ustanovenia je potrebné najmä z hľadiska systematického výkladu analogicky aplikovať aj vo vzťahu k nárokom na náhradu škody spôsobenej začatím (vedením) trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obvineného. Očividným zmyslom väčšiny ustanovení obsiahnutých v § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z. (konkrétne pod písm. c/ až g/) je totiž vylúčiť vznik práva na náhradu škody v prípadoch oslobodenia spod obžaloby alebo zastavenia trestného stíhania z takých dôvodov, ktoré nedokladajú, že obvinený sa protiprávneho konania kvalifikovaného ako trestný čin nedopustil. Hoci analogická aplikácia ustanovenia § 8 ods. 6 písm. g/ zákona č. 514/2003 Z. z. by mohla na prvý pohľad evokovať záver podsúvaný žalobcom, t. j. že v prípade zastavenia trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania právo na náhradu škody nevznikne len vtedy, ak trestnosť činu v dôsledku premlčania trestného stíhania zanikla po právoplatnosti uznesenia o vznesení obvinenia, zohľadnenie vyššie spomenutého spoločného zmyslu ustanovení § 8 ods. 6 písm. c/ až g/ zákona č. 514/2003 Z. z. nevyhnutne vedie ku konštatovaniu, že právo na náhradu škody nevznikne ani v situácii, ktorá nastala v prejednávanej veci, teda ak trestné stíhanie bolo premlčané už v čase vznesenia obvinenia. Zákon napokon aj v obdobnom prípade zastavenia trestného stíhania z dôvodu, že osoba nie je trestne zodpovedná (typicky pre nepričetnosť osoby v čase spáchania činu) vznik práva na náhradu škody výslovne vylučuje bez zreteľa na to, že po správnom obvinení ani nemalo byť vznesené. Vychádzajúc z tohto porovnania sa potom popri názore, že v prípade zániku trestnosti činu z dôvodu premlčania trestného stíhania, ku ktorému došlo ešte pred vydaním rozhodnutia, bolo úmyslom zákonodarcu v predmetnom ustanovení právo na náhradu škody priznať, opodstatnenejším javí tvrdenie, že zákonodarca v skutočnosti s takouto situáciou pre jej neobvyklosť jednoducho nerátal. Ak už ale v praxi v súvislosti s rozhodnutím o vznesení obvinenia nastane, napr. z dôvodu neskoršieho prekvalifikovania skutku (ako tomu bolo v predmetnej veci), podľa názoru dovolacieho súdu niet rozumného dôvodu, pre ktorý by sa mala z hľadiska vzniku práva na náhradu škody posudzovať inak, ako prípad premlčania trestného stíhania, ku ktorému došlo až po právoplatnosti uznesenia o vznesení obvinenia. Opačný výklad, smerujúci v takýchto prípadoch k priznaniu práva na náhradu škody len s poukazom na zastavenie trestného stíhania a princíp prezumpcie nevinu, celkom zjavne protirečí zmyslu a systematike zákona č. 514/2003 Z. z. a jeho uplatnenie v praxi by mohlo viesť aj k odškodneniu skutočných páchatelov trestných činov, čo by bolo v priamom rozpore s dobrými mravmi ako aj so zásadou *ex iniuria ius non oritur* (z bezpráva nemôže vzniknúť právo).

Na konštatovaní, že v posudzovanej veci žalobcovi právo na náhradu škody spočívajúcej v trovách obhajoby nevzniklo, nemôže nič zmeniť ani jeho námietka, že nebol orgánmi činnými v trestnom konaní o práve trvať na ďalšom pokračovaní trestného stíhania riadne poučený. Je síce pravdou, že absencia uvedeného poučenia obvineného uplatnenie tohto práva reálne sťažuje, táto skutočnosť sama osebe však právo na náhradu škody založiť nemôže. Zákon totiž vylúčenie vzniku práva na náhradu škody pri zániku trestnosti činu v dôsledku premĺčania trestného stíhania vykonaním spomínaného poučenia nepodmieňuje. V danom prípade sa táto obrana žalobcu, síce v trestnom konaní riadne nepoučeného o práve trvať na ďalšom pokračovaní trestného stíhania, ale majúceho v ňom obhajcu, v spojitosti s odôvodnením uznesenia o zastavení trestného stíhania, v ktorom sa jednoznačne konštatuje, že stíhaný skutok je trestným činom a spáchal ho žalobca, navyše javí aj ako účelová a nemiestna.“

24. V dobe opakovaného rozhodovania dovolacieho súdu o dovolaní v tomto spore už dovolateľom namietaná právna otázka bola dovolacím súdom riešená, a to v uznesení sp. zn. 6 Cdo 50/2019 z 29. apríla 2020 v druhovo totožnej veci, keď titulom pre uplatňovanú náhradu škody bola namietaná nezákonnosť rozhodnutia z 18.12.2003 o vznesení obvinenia, pričom po podaní obžaloby bolo trestné stíhanie tam uvedeného spoluobvineného terajšieho žalobcu zastavené z dôvodu jeho premĺčania; v ktorom najvyšší súd ako dovtedy neriešenú (§ 421 písm. b/ CSP) riešil právnu otázku, či i premĺčanie trestného stíhania v štádiu po vznesení obvinenia vylučuje náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb.

V bodoch 10. až 16. odôvodnenia uvedeného uznesenia najvyšší súd uviedol:

„Základ nároku uplatneného v tejto veci je potrebné posúdiť podľa ustanovení § 1 - § 4 zákona č. 58/1969 Zb. upravujúcich zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Jedným z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je zistená nezákonnosť rozhodnutia, ktorá viedla k vzniku škody. S ohľadom na § 4 zákona č. 58/1969 Zb. je tento predpoklad splnený len vtedy, ak bolo príslušné rozhodnutie zrušené. Do tejto doby nie je možné nárok na náhradu škody uplatniť. Zákonnosť rozhodnutia teda nie je možné riešiť v konaní o náhradu škody ako predbežnú otázku. Uznesenie o vznesení obvinenia je predbežne vykonateľné. Preto v súvislosti s ním prichádza do úvahy použitie ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. Prichádza tiež do úvahy jeho zrušenie na základe sťažnosti pre porušenie zákona (§ 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.). Ak by bolo takto zrušené, je splnenie uvedeného predpokladu zodpovednosti štátu za škodu nepochybné. Uvedený postup je však v praxi výnimočný. K uplatneniu práva na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia preto dochádza a môže dochádzať spravidla v prípadoch, keď toto rozhodnutie nebolo zrušené, ale trestné stíhanie príslušnej osoby bolo zastavené alebo bola táto osoba oslobodená spod obžaloby. Je treba vziať do úvahy, že po zastavení trestného stíhania či oslobodení spod obžaloby neprichádza do úvahy podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia, pretože je to z hľadiska trestného konania bezpredmetné. Pre posúdenie nastolenej právnej otázky zásadného významu je teda nutné vyriešiť, či zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby môže mať z hľadiska ustanovenia § 4 zákona č. 58/1969 Zb. rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Ak by sme vychádzali dôsledne zo znenia uvedeného ustanovenia, bolo by nutné uvedenú otázku zodpovedať záporne. Takýto výklad by však nezodpovedal zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v zákone č. 58/1969 Zb. Tá sleduje, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odčinená. V danom prípade by tento názor znamenal, že občan, proti ktorému bolo vznesené obvinenie, by musel niesť materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia, aj keď vyšlo najavo, že je nesprávne a trestné konanie skončilo tak, že na občana je treba hľadieť ako na nevinného. Vyššie uvedenú otázku by preto bolo namieste zodpovedať kladne. To je však možné len za predpokladu, že to dovoľuje výklad ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom možno dospieť k záveru, že rovnaký význam (dôsledky) ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby za predpokladu, že k nim došlo z určitých dôvodov. Na podporu uvedeného záveru (najmä z hľadiska systematického výkladu) možno poukázať na ustanovenie § 5 zákona č. 58/1969 Zb., podľa ktorého s výnimkou prípadov v ňom uvedených znamená zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby prakticky nezákonnosť rozhodnutia o väzbe a vznik práva na náhradu škody, napriek tomu, že toto rozhodnutie nebolo zrušené. V prípade kladnej odpovede na predchádzajúcu otázku prichádzajú do úvahy dve varianty riešenia. Jedna vychádza dôsledne z prezumpcie nevinu. Ak je trestné stíhanie zastavené alebo dôjde k oslobodeniu spod obžaloby,

je potrebné bez ohľadu na dôvod zastavenia či oslobodenia spod obžaloby vychádzať z toho, že občan trestný čin nespáchal a uznesenie o vznesení obvinenia nemalo byť preto vydané. Zastavenie trestného stíhania či oslobodenie spod obžaloby majú teda vždy, bez ohľadu na dôvody, ktoré k nim viedli, z hľadiska ustanovenia § 5 zákona č. 58/1969 Zb. rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia. Takýto názor však predovšetkým nerešpektuje skutočnosť, že uznesenie o vznesení obvinenia neobsahuje konečný záver o spáchaní trestného činu a vine obvineného. Toto rozhodnutie je vydávané na základe dôvodného podozrenia, že obvinený spáchal trestný čin (ak je na podklade zistených skutočností dostatočne odôvodnený záver, že trestný čin bol spáchaný určitou osobou). Ak dôjde k zastaveniu trestného stíhania alebo oslobodeniu spod obžaloby, nemusí to preto vždy znamenať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo vydané nesprávne (v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku). Je potrebné si uvedomiť, že jednotlivé dôvody zastavenia trestného stíhania a oslobodenia spod obžaloby nemajú z hľadiska hodnotenia správnosti uznesenia o vznesení obvinenia rovnaký význam. Iný význam má z tohto hľadiska napr. zastavenie trestného stíhania, ak je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a iný význam má zastavenie trestného stíhania pre jeho ďalšiu neprípustnosť z dôvodu amnestie. Tak isto porovnaním s ustanoveniami § 5 a § 6 zákona č. 58/1969 Zb. (teda pri dôslednom uplatnení systematického výkladu ustanovenia § 4 zákona č. 58/1969 Zb.) je treba za správny považovať právny názor, že zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby majú podľa ustanovenia § 4 zákona č. 58/1969 Zb. rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, ak k nim došlo z určitých dôvodov, a to v podstate preto, že predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným nebol potvrdený (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 23. februára 1990 sp. zn. 1 Cz 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991).

Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. je zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Z hľadiska teleologického výkladu vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, nemožno lípnúť na formálnom zrušení tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. Za ústavné konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia.

Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené, treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktné dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 MCdo 15/2009).

Extenzívnym výkladom zákona č. 58/1969 Zb. bol síce judikatúrou prijatý záver, že z pohľadu nároku na náhradu škody má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť aj zastavenie trestného stíhania, resp. oslobodenie spod obžaloby, avšak uvedený záver nemôže byť prijímaný absolútne a bezvýhradne. Za nezákonné nemôže byť automaticky považované každé začatie trestného stíhania, resp. každé vznesenie obvinenia, ktoré neviedlo k právoplatnému odsúdeniu

obvineného, resp. obžalovaného, bez posúdenia a zohľadnenia osobitostí trestného prípadu.

Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, sa judikatúrou súdov považuje za špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb., ktorý sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Základné podmienky vzniku tohto nároku ustanovuje § 4 ods. 1 spomínaného zákona, a to jednak tým, že ustanovuje ako predpoklad nároku na náhradu škody (mimo iného) vydanie nezákonného rozhodnutia, a ďalej jeho zrušenie pre nezákonnosť príslušným orgánom. Zmyslu a účelu zákona č. 58/1969 Zb. zodpovedá taká interpretácia tohto ustanovenia, v zmysle ktorej rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má aj rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným. Tento výklad považuje za ústavne konformný aj Ústavný súd SR (porovnaj napr. jeho nálezy sp. zn. II. ÚS 25/2011 a I. ÚS 320/2016).

Z uvedeného je zrejmé, že ustálená súdna prax považuje nenaplnenie predpokladu o spáchaní trestného činu obvineným za nevyhnutnú podmienku pre vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Táto podmienka je pritom splnená vždy, ak trestné stíhanie obvineného bolo zastavené z dôvodu, že skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie sa nestal, že skutok nie je trestným činom, resp. že skutok nespáchal obvinený. O nenaplnení predpokladu spáchania trestného činu obvineným však nemožno hovoriť v prípade premlčania trestného stíhania, kedy dôvod zastavenia trestného stíhania závisí len od splnenia objektívne zákonom ustanovených podmienok (od márneho uplynutia premlčacej doby), spáchanie skutku majúceho znaky trestného činu obvineným ale nijako nespochybňuje. Pokiaľ je obvinený toho názoru, že trestné stíhanie bolo bez ohľadu na jeho premlčanie proti nemu vedené nedôvodne, nič mu nebráni, aby v zmysle § 9 ods. 3 Trestného poriadku ďalej trval na pokračovaní trestného stíhania a následne dosiahol taký výsledok trestného konania, ktorý bude znamenať jeho úplnú rehabilitáciu a zároveň mu otvorí cestu k náhrade škody vzniknutej v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 167/2016).

25. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru senátu, vysloveného v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 50/2019 z 29. apríla 2020, s ktorým sa senát 2C dovolacieho súdu v celom rozsahu stotožňuje a na jeho odôvodnenie poukazuje.

26. Vzhľadom k tomu, že v dovolaní vznesená právna otázka bola medzičasom vyriešená (uznesenie sp. zn. 6 Cdo 50/2019), nebol splnený predpoklad prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 451 ods. 3 CSP dovolací súd nemusí odôvodňovať. O výške náhrady trov rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.